

Rozmowa z **ROBERTEM NOGACKIM**, właścicielem Kancelarii Prawnej Skarbiec specjalizującej się w przeciwdziałaniu bezprawiu urzędniczemu i w kontrolach podatkowych

OFIARAMI WYŁUDZEŃ VAT SĄ UCZCIWI BIZNESMENI

– Wyłudzenia podatku od towarów i usług stały się już w Polsce zjawiskiem powszechnym. Jaka jest skala tych praktyk?

– Kraje Unii Europejskiej mogą stracić przez te oszustwa nawet blisko 50 mld euro rocznie. W Polsce kwota ta może oscylować w granicach kilkudziesięciu mld zł.

– Czy państwo działa skutecznie na polu wykrywalności wyłudzeń?

– Z raportu NIK wynika m.in., że w 2013 r. organy kontroli skarbowej wykryły fikcyjne faktury na kwotę 19,7 mld zł, w 2014 r. na kwotę 33,7 mld zł, a w 2015 r. już na kwotę 81,9 mld zł. Są to jednak dane, które nie odzwierciedlają liczby oszustw oraz utraconych przez Skarb Państwa wpływów podatkowych. Dlaczego? Organ podatkowy nie może bowiem w danym roku skontrolować każdego podatnika. By zobrazować ten stan rzeczy, wskazać trzeba, że sama tylko liczba podatników CIT może obecnie wynosić 500 tys. przedsiębiorców.

– W jakich branżach najczęściej dochodzi do wyłudzeń?

– Branża sprzętu komputerowego i elektronicznego, metalowa, sprzętu AGD oraz telefonów komórkowych, to te sektory aktywności gospodarczej, które najczęściej były wykorzystywane do wyłudzenia podatku VAT.

Robert NOGACKI

Mec. Robert Nogacki, twórca Kancelarii Prawnej Skarbiec reprezentującej liczne grono przedsiębiorców zagrożonych procederem karuzel VAT. Autor kompleksowych działań prewencyjnych i naprawczych, mających na celu wykazanie organom skarbowym należytej staranności w doborze kontrahentów. Jeden z najlepszych ekspertów z zakresu prawa podatkowego i bezprawia urzędniczego.

– Jakie są skutki oszustw związanych z VAT, jak się szacuje straty, które ponosi budżet państwa?

– Konsekwencji naruszeń przepisów związanych z VAT jest kilka. Przede wszystkim chodzi o uszczuplenia w dochodach VAT i podatku dochodowym. Na przykładzie branży obrotu złomem i handlu odpadami można wskazać, że straty w podatku VAT były na tyle duże (ok. 2 mld zł rocznie), że zmieniono zasady rozliczeń tego podatku, wprowadzając mechanizm tzw. odwrotnego obciążenia, tj. „reverse charge”, polegający na tym, że sprzedawca nie nalicza podatku, ale reguluje go końcowy odbiorca. Obniżenie rentowności danej branży wpływa również na podatek CIT. Zaniżony zysk ma wpływ także na wy-

kosć wypłacanych dywidend bądź ich brak, co także ma wpływ na wymiar i wysokość podatku dochodowego.

Inne skutki to, chociażby, zaburzenie poprawnego funkcjonowania mechanizmów rynkowych, co należy rozumieć jako brak środków finansowych u „dobrych” firm na inwestowanie w rozwój i innowacje, co z kolei spowodowane jest sztucznym zaniżaniem cen przez nieuczciwych kontrahentów. W konsekwencji z rynku nie są eliminowane podmioty słabe, ale „dobre”, co ma negatywny wpływ na całą branżę i dany segment rynku. Dla Skarbu Państwa korzystniejsze byłoby wyeliminowanie przestępcy i całego procederu, niż próby odzyskania pieniędzy od legalnie działających przedsiębiorców, którzy stali się „ofiarami” przestępczego procederu. Przykład firmy Optimus pokazał, że możliwe jest uzyskanie wysokiego odszkodowania przez przedsiębiorcę, który działał w dobrej wierze, co z kolei ma również niebagatelny wpływ dla budżetu państwa.

– Przedsiębiorcy zwracają uwagę, że uczestnicy oszukańczych transakcji nie zawsze działają świadomie, narzekają na brak zabezpieczenia nabywców towarów, które mogą pochodzić z oszustwa.

– Z orzecznictwa europejskich i polskich sądów wynika zasada, że istotnym elementem brany pod uwagę przy analizie możliwości pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony jest świadomy udział podatnika w przestępczym procederze. Niezwykle istotna jest przy tym dobra bądź zła wiera podatnika, z jaką działa w ramach dokonywanych transakcji ze swymi kontrahentami i stopień jego wiedzy oraz zaangażowania (bądź jego brak) w przestępczy proceder. Czyli stopień świadomości przedsiębiorcy ma znaczenie. Prawdą jest, że nie istnieją prawne środki do ochrony przedsiębiorcy, by zabezpieczyć się przed przestępczą działalnością jego dostawców. Jednakże podatnik może skutecznie bronić się przed nimi, zaprowadzając w swoim przedsiębiorstwie odpowiednią politykę weryfikacji owych kontrahentów, tzw. politykę antykaruzelową.

– Rząd zapowiada walkę z przestępczością podatkową. Co pan myśli o projekcie wprowadzenia tzw. konfiskaty rozszerzonej?

– Nie sądzę, by rozwiązanie dot. tzw. konfiskaty rozszerzonej zdało egzamin. Zapewne w jakimś stopniu wywoła skutek prewencyjny. W mojej opinii ustawodawca nie powinien stosować rozwiązań ograniczających wolność gospodarczą i swobody obywatelskie tylko dlatego, że ma problemy z opianowaniem szarej strefy i przestępczości podatkowej. Działając w ten sposób, tak naprawdę uderza się we wszystkich przedsiębiorców i podatników, robiąc to pod hasłem walki z przestępczością. Uważam, że system konfiskaty rozszerzonej nie zahamuje wyłudzeń podatkowych, może natomiast doprowadzić do powtórki z historii – skutków „bitwy o handel” z lat 1947–1949. Z drugiej strony warto wskazać, że aktualne ustawodawstwo zawiera mechanizmy pozwalające na konfiskatę korzyści majątkowych pochodzących z nielegalnych źródeł. Może zatem dojść do nieuzasadnionego powielenia regulacji Kodeksu karnego oraz karnego skarbowego.

– Wyłudzenia VAT nie są polską specjalnością. KE zapowiada przedstawienie w przyszłym roku nowych zasad rozliczania transakcji wewnątrzunijnych, które mają utworzyć jednolity europejski obszar VAT. Czy propozycje KE pomogą ograniczyć wyłudzenia VAT?

– Jeśli chodzi o typową „karuzelę podatkową”, propozycje KE mogą zahamować przestępczy proceder. Obecne transakcje wewnątrzunijne, w związku z planowanymi regulacjami, mogą zostać potraktowane jako transakcje przeprowadzane w jednym kraju, co znaczy, że zostanie wyeliminowany istotny element funkcjonowania „karuzeli”, czyli opodatkowanie stawką 0 proc., która obowiązuje w wewnątrzunijnej dostawie towarów. Wszystko zależy od szczegółowych rozwiązań, które zostaną wprowadzone do właściwych dyrektyw wewnątrzunijnych oraz prawa podatkowego poszczególnych państw członkowskich. **DANUTA RAWICKA**

WZLOTY

Mateusz MORAWIECKI

Wicepremier, minister rozwoju. W Jaworze pod Wrocławiem powstanie fabryka koncernu Daimler produkująca silniki. Ma ona zatrudniać kilkaset osób i rozpocząć produkcję w 2019 roku. O inwestycję Polska rywalizowała między innymi z Węgrami.

FOTO: MARIUSZ GRZEŁAK

Filip WOJCIECHOWSKI

Były prezes PKP Polskie Linie Kolejowe objął stanowisko prezesa Black Red White, największej polskiej grupy meblarskiej.

FOTO: MATERIAŁY PRASOWE

Prof. Leszek BALCEROWICZ

Polski polityk i ekonomista został doradcą rządu Ukrainy do spraw reform. W rządzie ma reprezentować prezydenta Petra Poroszenkę.

FOTO: ANDRZEJ LANGE

UPADKI

Piotr DUDA

Szef NSZZ „Solidarność”. Zainicjował akcję zbierania podpisów pod ustawą zakazującą handlu w niedzielę, nie zważając, że efektem nowych przepisów będzie zwolnienie tysięcy pracowników.

FOTO: TOMASZ RADZIK

Cezary STYPUŁKOWSKI

Prezes mBank. Po trzech pierwszych miesiącach 2016 roku mBank zarobił tylko 307,8 mln zł wobec 450,9 mln zł rok wcześniej. Zyski spadły mimo lepszego wyniku na odsetkach i prowizjach.

FOTO: MACIEJ LUCZNIŃSKI/REPORTER

Johnson & Johnson

Kosmetyczny gigant musi zapłacić aż 55 mln dolarów (ponad 213 milionów złotych) jednej ze swoich klientek. Wszystko dlatego, że ukrył informacje o potencjalnych zagrożeniach dla zdrowia.

